

1. juledag 2018.

Hvem er Gud? Jeg stilte dette spørsmålet i går – på julaften. Menigheten fikk tid til å tenke seg litt om, og ikke aner jeg hvilke bilder som kom opp i hodene på de som hørte spørsmålet. Jeg spurte også: Hva *gjør* Gud? Jeg fikk et barn til å svare. Jonathan svarte slik: Gud gjør oss glade.

Jeg burde ha stoppet å preke etter det svaret. Det var det beste svaret noen kunne gitt. Det svaret gjelder ikke mindre i dag, og jeg kan fortsatt ikke si det bedre enn Jonathan, men jeg har likevel noen tanker jeg vil dele.

Mysteriet Gud – det får vi nok aldri helt tak på. Vi trekkes mot det eller vi vender oss bort fra det. Men vi som trekkes mot det *gjør* det kanskje fordi vi kjenner at vi *trenger* Gud:

Til alle tider har vi hatt behov for hjelp når vår egen makt ikke strekker til: Når vår helse og liv er truet, når vi ikke vet hvordan vi skal håndtere livets utfordringer. Der menneskehjelp ikke strekker til, ber vi Gud ta over.

Jeg tror mange av oss har dette bildet av Gud: At Gud er den sterke arm som griper inn og løser opp, redder oss og setter alt i sin rette orden. Men dette er ikke julens budskap.

La oss reise oss og høre det hellige juleevangeliet.

I begynnelsen var Ordet.

Ordet var hos Gud,
og Ordet var Gud.

2 Han var i begynnelsen hos Gud.

3 Alt er blitt til ved ham,
uten ham er ikke noe blitt til.

Det som ble til

4 i ham, var liv,
og livet var menneskenes lys.

5 Lyset skinner i mørket,
og mørket har ikke overvunnet det.

6 Et menneske sto fram, utsendt av Gud. Navnet hans var Johannes. 7 Han kom for å vitne. Han skulle vitne om lyset, så alle skulle komme til tro ved ham. 8 Selv var han ikke lyset, men han skulle vitne om lyset.

9 Det sanne lys,

som lyser for hvert menneske,
kom nå til verden.

10 Han var i verden,
og verden er blitt til ved ham,
men verden kjente ham ikke.

11 Han kom til sitt eget,
og hans egne tok ikke imot ham.

12 Men alle som tok imot ham,
dem ga han rett til å bli Guds barn,
de som tror på hans navn.

13 De er ikke født av kjøtt og blod,
ikke av menneskers vilje
og ikke av manns vilje,
men av Gud.

14 Og Ordet ble menneske
og tok bolig iblant oss,
og vi så hans herlighet,

en herlighet som den enbårne Sønn
har fra sin Far,
full av nåde og sannhet.

Slik lyder det hellige juleevangeliet. Vi synger sammen julens høytidsvers på nr. 41: «En frelser er oss født i dag.»

Som mennesker har vi behov for å bli møtt på områder av livet hvor vi selv må gi tapt, det være seg å forstå *meningen*, få hjelp i *nøden* eller skape orden i *kaoset*. Men julens evangelium forteller oss om en Gud som eksisterer, ikke først og fremst for vår skyld, men helt uavhengig av oss: Gud var til før alt, og når Gud skapte mennesket – kanskje var det for å dekke *egne* behov: Gud trengte noe å speile seg i – noen som liknet på ham. Og kanskje trengte Gud simpelthen noen å være sammen med, noen å *leke* med?

Denne juledagen gjør jeg igjen et forsøk på å forstå Gud. Det blir jeg visst aldri ferdig med. Jeg har grublet mye på alt jeg opplever som *fravær* av Gud: Gud svarer ikke når jeg ber. Gud griper ikke inn. Gud oppfyller ikke mine behov. Jeg tror denne

frustrasjonen over Gud har skint en del gjennom i min forkynnelse i året som ligger bak.

Men i dag lar jeg det ligge, for i dag er det juledag, og mine spørsmål og rop etter den sterke Gud, løser seg opp i undring over det nyfødte barnet i krybben: *Dette* er altså Gud! *Slik* svarer Gud på våre spørsmål. Gud *er* ikke kommet for å gripe inn, men for å bli tatt imot – fordi Gud er et lite barn.

Og alt faller på plass i Jesu strenge undervisning til sine disipler:

«Dere må bli som barn igjen for å komme inn i Guds rike.»

(Mark 10). Jesus mener faktisk det han sier: Meningen med livet og målet for livet er å bli det vi var skapt til å være, det *lekende mennesket* som møter andre små mennesker på samme nivå; på gulvet, i sandkassen, i lekegrinden. Det er som små barn vi er nærmest den guddommelige natur. Det er det umiddelbare i *leken* vi kalles til, slik vi hører om i leseteksten fra Ordspråkene om Visdommen, som sier:

Jeg var til glede for ham dag etter dag og lekte stadig for hans ansikt.

Jeg lekte på hans vide jord og gledet meg med menneskene.

Guds naturlige modus er å leke og glede seg med menneskene, som den lille poden som i Erik Byes sang lekte at klodene var klinkekuler. Trubadur og barnesangforfatter Tore Thomassen sa en gang til meg: «Voksne får barn for å ha noen å leke med.» Jeg tror han kunne ha sagt det samme om Gud: Gud skapte menneskene for å ha noen å leke med.

Vi er Guds barn, og Gud selv er vår lekekamerat – hvis vi tar dagens bibeltekster til oss.

Å leke er å kjenne gleden. Lek og lys er i slekt med hverandre. Av lek skapes liv. Leken er selve meningen med Guds skapelse - kan vi si det slik?

Vi er så ofte problemfokuserter i vår gudstro; vi innbiller oss at Gud er til for vår skyld, for å løse våre problemer, men det er stikk motsatt: Vi er til for Guds skyld, for å glede Gud! Aldri har Gud understreket dette poenget sterkere enn da han gikk hjemmefra en vakker dag, satte foten på jordkloden, banket på døren vår og spurte: Vil du komme ut og leke?

Jeg har skrevet en salmetekst som Anne Kristine har satt melodi til. Vi har sunget den sammen i dag. Jeg skriver tekster iblant, ikke alltid for å formidle dype, store sannheter, men fordi jeg

liker å leke med ord. Rim og rytme, mening og sannhet, håp og glede – jeg lever når jeg skriver. Den kreative prosessen gir meg liv og mening. Og når jeg har skapt noe, må jeg dele! Det er umulig å sitte stille og holde det for seg selv. Har man skapt noe nytt, vil man gi det videre. Og det å skape noe sammen, er å leke sammen. I skaperakten og i den kreative leken, er vi lik Gud, vi som er skapt i Guds bilde. Takk for at *dere* tar imot og leker sammen med oss når vi skaper musikk og sang med våre stemmer og instrumenter! Alt er til Guds ære, han som skapte oss til å leke!

Men teksten min har også et mål å formidle et gudsbilde som jeg tror er like bibelsk og sant som bildet av den sterke Gud som griper inn og hjelper oss i vår nød. Vi håper på en slik Gud, men vi må ofte vente uutholdelig lenge. Den Gud *jeg* trøster meg til, er den Gud som er her allerede, som vi har sett og tatt på. Det er dette barnet som kommer til oss med sin myke hud, sin lille hånd, sitt åpne blikk og ber om å bli holdt rundt, vernet og næret. Det er barnet som ber om å bli tatt imot og som evangelisten skriver om: «Alle som tok imot ham, gav han rett til å bli Guds barn, de som tror på hans navn.»

Det er ingen allmektig og sterk Gud jeg forkynner. Ikke i dag. I dag forkynner jeg den Gud som møter oss med hud, dette guddommelige mysterium at han som var stor kan bli liten og skape kjærlighet, liv og lys ved sitt blotte nærvær. Det er den personlig henvendelsen i det åpne barneblikket og den myke hånden som griper vår, som skaper oss om til mennesker som blir gudlike når vi også får myke hender og åpne blikk mot verden.

Kjære menighet. Gud er kommet til oss. Han er blitt menneske, det er julens glade budskap, og i dag inviteres vi til krybben for å undre oss over dette mysteriet som stråler mot oss i all sin menneskelighet. I hans nærhet blir vi også fult og helt mennesker og Guds barn, skapt for å leke for Guds åsyn.

GUDDOMMELIG MYSTERIUM

Omkved:

Jeg bøyer meg for deg, du barn som kommet er til jord,
guddommelig mysterium da du ble alles bror!

Jeg trodde Gud regjerte fra sin borg i himmelhall,
men se, du er et nyfødt barn som sover i en stall.

Jeg trodde du fra tronen din med strenge øyne så,
men se, ditt milde ansikt lyser frem fra halm og strå.

Omkved

Jeg trodde du var hevet høyt opp over land og by,
men se, du er et hjemløst barn som trenger vern og ly.

Jeg trodde du allmektig med din sterke arm grep inn,
men se, din myke barnehånd har grepet hånden min.

Omkved

Jeg trodde verdens dommer krevde all min lydighet,
men se, ditt åpne barneblikk ber kun om kjærlighet.

Jeg trodde at min Skaper holdt mitt liv i hånden sin,
men se, ditt lille hode hviler trygt på armen min.

Omkved

Du lille barn, vår himmelvenn som møter meg med hud,
Guddommelig mysterium som kom med fred fra Gud.

Siste omkved:

Guddommelig mysterium at du er blitt vår bror,
vår store Gud som kom og ble et lite barn på jord.

© Astrid Sætrang Morvik 2018

